

לפעמים חלומות מתגשמים

מאת הרצל קוסאשולי, COL

אני מודה שכבר שנים, בעצם מיום עזבי את הישיבה, לא צללתי לעומקה של סוגיה, או ליתר דיוק, לעוביין של ספרים. שיעורי התורה בהם אני נוטל חלק כדבר שבשגרה, אינם נחשבים בעיניי לצלילה. מקסימום לפרפור בבריכה רדודה.

אחד החלומות שלי (מיני רבים) שחוזר על עצמו, מצטייר בצורת חדר רחב מימדים ותקרה גבוהה שמלא כולו בספרים. לא שיש סיכוי שייצא מחדל אישים כמוני משהו, אבל כידוע לכם, על חלומות לא שואלים שאלות.

ובחדר הגדול הזה שמלא כולו בספרים מהרצפה עד לתקרה. אני רכון על מכתבת עץ מהגוני מאסיבית, עם מנורת קריאה מעוצבת וקורא בספריי עד עלות השחר.

פה, אני בדרך כלל מתעורר מהחלום ומבין שצריך הרבה כסף בכדי להגשים את הגחמה הזאת. כך בכל אופן חשבתי, עד שפגשתי השבוע, במשרדי המערכת בירושלים בר' ארז סלע ואשתו, שחשפו אותי לפרויקט חייהם "אוצר החכמה".

אני פוגש את ר' דוד סופר ואת ר' ארז סלע במשרדם הצנוע שמלא איך לא, בתילי ספרים מהרצפה ועד לתקרה. הם מזמינים אותי לשבת לצידם לצורך התרשמות מהתוכנה המדהימה ביותר שתראו אי-פעם בחייכם בכל מה שקשור לארכיון תורני המקיף את כל ארון הספרים היהודי, כפשוטו.

בהמשך מצטרפת בשמת רעייתו, שמספרת על הרעיון שנזרק לפני כשש שנים לאוויר ומאז הגשים את עצמו בצורה יוצאת מן הרגיל.

"מעבר לכך שיש כאן את כל ספרי היסוד ביהדות ועוד עשרות אלפי ספרים אחרים מכל סוג שרק אפשר לדמיין, הלכה, שו"ת, מוסר, מפרשים, חסידות, קבלה וכו', יש כאן חומר אינסופי למשפחתולוגיה. לדוגמה, בעלי מצא את שמו של אבי סבו מתנוסס בספר שיצא לפני כ-100 שנים, כאחד מהתורמים שנדב להדפסת הספר".

ר' ארז, מראה לי הלכה למעשה את צורת החיפוש ובתוך שלוש שניות אנחנו נוחתים על המילים הרצויות. "זה בעצם מעין Google לארון הספרים היהודי", אומר לי ארז כשחיוך נסוך על פניו. פעם, לחפש ספר, לא כל-שכן פיסקה בספר היה קשה ולעיתים אף בלתי אפשרי. אלא א"כ אתה תלמיד חכם בסדר גודל של ענקי הדורות הקודמים שנהירים להם שבילי התורה כשבילי רקיע. היום, עם ירידת הדורות מחד והקדמה מאידך, מצאנו פיתרון פנטסטי לארון הספרים היהודי".

"יש פה הכל מהכל, חדשים וגם ישנים, ספרי יסוד וחוברות עדכניות, הוצאות לאור וספרים וקבצים תורניים בהוצאה עצמית. הנה, קבל לדוגמה ספר של פירושי הרמב"ן במהדורה בת 500 שנה לפחות". התצלום הוא מגוף הספר המקורי באיכות סריקה גבוהה במיוחד, כך שמעבר למאגר העצום שטמון פה, זהו בעצם כלי עבודה לכל דבר".

מסתבר שהשאלה הראשונה שקופצת לי לראש עבור קלה מידי.

מה בעצם ההבדל בין 'אוצר החכמה' לפרויקטים אחרים?

"ישנם שני הבדלים עיקריים: א. בהיקף הספרים שהארכיון שלנו מכיל. כרגע הוא עומד על למעלה מ-40,000 ספרים!!! שמתוכם למעלה מ-3,000 ספרים הם שו"תים. ב. הבדל נוסף הוא בתצורת הדף המקורית כפי שהודפסה במקור! שאנחנו בעצם סרקנו כל עמוד ועמוד מכל הספרים שבמאגר למערכת שלנו".

ומה יותר הספרים הגדול ביותר במאגר 'אוצר החכמה'?

"תתפלא, אבל מה שעוד הסתבר לנו במהלך עבודת איסוף החומר הוא, שהוצאת הספרים הגדולה המרוכזת במאגר היא הוצאת "קה"ת" המכילה את כל ספרי שושלת אדמו"רי חב"ד לדורותיה. אנחנו אומנם לא חב"דניקים, אבל גילינו שנוצר בקרב לומדי התורה ביקוש אדיר לספרי חב"ד, כשהיום הכותר של חב"ד הוא הגדול מכולם במאגר הספרים שלנו, מה שתואם גם את בקשתו של הרבי שהבית היהודי צריך להיות "בית מלא ספרים". ואת זה אנחנו

משתדלים ליישם באמצעות הפרויקט הזה . פרויקט אוצר החכמה מכיל כ 3600 ספרי חב"ד, ועוד היד נטויה.

מילא הספרים "הקלאסיים", אבל איך מגיעים לכל שאר עשרות אלפי הספרים האלה?
בהתחלה פנינו להוצאות הספרים הגדולות. ומשם התחברנו לאספנים שמחזיקים בביתם אוצרות של ממש. אנחנו כמובן שומרים איתם על קשר ונותנים להם את הכבוד הראוי. כיום, הוצאות הספרים דואגות להעביר אלינו ספרים באופן שוטף והמלאכה עוד לפנינו".

ומה עם העובדה שאי-אפשר "לדפדף" בספריה הזאת בשבת?
"עם הארץ, אימת שבת עליו", אומר לי ארז בחיור. "אני למשל מדפיס לי מראש את החומר שאני מתעד לי לקריאה וללימוד בשבת מראש וכך חסכתי לעצמי חיפוש מסורבל בספרים הרבים בשבת. קח למשל את פרשת השבוע וישלח. אני יכול בלחיצת מקש לשלוף את כל החומר לפרשת השבוע הספציפית. יש פה חיפוש ממוקד כל כך שלא גורם לך "לאבד זמן" בחיפושים מיותרים. והשנה במהדורה השמינית הוספנו חידוש של ממש קישורים למראי מקומות. מדובר בהוספה מרחיקת לכת שמביאה את פסגת הטכנולוגיה בפני לומדי התורה: כאשר בספר מסוים ישנה הפניה למראה מקום, כגון לש"ס, או לשולחן ערוך וכו', התכנה מזהה את ההפניה ובלחיצה אחת מציגה את אותו היעד-הדף שאליו הופנה. כשכל מראי המקומות מודגשים בצבעים בולטים לעין".
שעה של התרשמות מהתוכנה האדירה הזאת חולפת ביעף, מה שמכונה אצלם "על קצה המזלג"...

מהו היעד הסופי מבחינתכם?
"ללא ספק, היינו רוצים לאגור את כל ארון הספרים היהודי וזה לא בלתי אפשרי. ישנה עוד מלאכה רבה, אבל ההתקדמות שלנו היא באין ערוך ביחס לזמן בו אנו שוקדים על הפרויקט. רק במהדורה האחרונה שלנו שיצאה בימים אלה גרסה 8.0, נוספו 6400 ספרים למאגר. מדובר במספרים בלתי נתפסים כשמדובר בספרים ואין טעם להאריך במובן מאליו".
אני מתבונן בלוגו של 'אוצר החכמה' וחלומי ניבט אליו מתוכו. חדר מלא בספרים מלמטה ועד למעלה. בתוספת שינוי קטן והכרחי סולם שיאפשר גישה לכל הספרים המרוחקים. אבל בינו, עם המערכת הכבירה של 'אוצר החכמה', הדבר פשוט יותר וכמובן זול יותר משמעותית. מי אמר שחלומות לא מתגשמים?